

SAAVUTUSTE LOGIRAAMAT

Materjale karjääriõpetuse läbiviimiseks 8.-12. klassides

Sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform

2003

Kogumik on valminud Phare 2000 projekti "Inimressursi arendamine Ida-Virumaal ja Lõuna-Eestis" raames. Eesti konteksti sobivate harjutuste valik on tehtud rea õppematerjalide ja käsiraamatute hulgast, mille kogusid kokku ning kinkisid Eestile erinevad karjäärinõustamise valdkonnaga seotud ülikoolid Ühendkuningriigis.

Eestikeelse kogumiku koostamisele aitasid kaasa:

Alla Eenmaa
Katrín Mälksoo
Kristina Kask
Laura Taul
Margit Rammo
Mari Saari
Piret Jamnes

Trükise elektrooniline versioon asub karjäärinõustamist ja kutsevalikut toetaval veebilehel www.rajaleidja.ee

SISUKORD

Üldised juhtnöörid õpetajale	5
------------------------------------	---

8. KLASS

See olen mina	8
Minu oskuste raamat	10
Millisena teised mind näevad?	13
Mis on edu?	15
Minu perekond	17
Minu edusammud	19

9. KLASS

Rollid, mida ma esitan	21
Minu roll maailmas	23
Reisile	25
Minu tegevuskava	27

10. - 12. KLASS

Minu töökogemus	29
Soovituse kirjutamine	31
Minu isiklik kokkuvõte	33
Minu edasised teed	36
Intervjuu	39

Lisa 1 Minu isiklik kokkuvõte	41
--	----

Lisa 2 Juhendaja kokkuvõte (koolisaavutused)	43
---	----

SISSEJUHATUS

Käesolev kogumik pakub valiku abimaterjale õpetajale, et aidata õpilastel koostada kooliaja jooksul oma saavutuste logiraamat („Minu saavutused“). Kogumik aitab õpilasel aasta-aastalt ära tunda, kirja panna ja hinnata kõiki oma kordaminekuid. Samuti on see õpilasele abiks ennast tutvustava kokkuvõtte kirjutamisel ja hõlbustab nii isiklike kui ka õpieesmärkide seadmist.

Komplekti töölehed on mõeldud kasutamiseks põhikoolis ja gümnaasiumis toimuva kutsesuunitlustöö raames. Kogumik sobib nii klassis töötamiseks kui ka karjäärinõustamiseks. Töölehtede kasutamine eeldab õpetajalt teema ja tunni eelnevat läbimõttlemist.

Materjal koosneb erinevatest töölehtedest, mis on suunatud vastavalt 8., 9. ja 10.-12. klassi õpilastele. Esimesi harjutusi võib kasutada ka nooremate õpilastega. Need on mõeldud õpilase kogu kooliaja saavutuste jäädvustamiseks juhendaja (klassijuhataja, karjääriõpetaja) abiga. Täidetud lehed tuleks säilitada spetsiaalses „Minu saavutuste“ mapis.

Iga töölehe juures on ka juhtnöörid õpetaja jaoks, kus on esitatud konkreetse töölehe eesmärgid, lehe täitmiseks vajalik eeltöö, nõuanded töökorralduseks klassis, võimalikud valikud tegevuse mitmekesistamiseks ning vastused ja lisaülesanded. Eeldatavasti on õpetaja käsutuses kirjutusvahend, paber ja tahvel ning õpilastel on olemas nii iseseisva töö oskus kui ka oskus arutleda omavahel kas väiksemates või suuremates rühmades.

ÜLDISED JUHTNÖÖRID ÕPETAJALE

Kogumik on koostatud paindlikult, et vastata iga klassi spetsiifilistele vajadustele. Seetõttu erinevad ka töölehtedel pakutud lähenemised olenevalt sellest, millise klassi või vanuserühmaga on tegemist.

Iga töölehe juurde käivad juhtnöörid tagavad lehe nõuetekohase kasutamise. Käesolevas peatükis toodud juhendid on üldisemat laadi ja mõeldud pigem kogu komplekti mõistmiseks. Siin on soovitusi ettevalmistava töö kohta, nõuandeid tunni läbiviimiseks ja kokkuvõtete tegemiseks ning seda osa võiksite käsitleda kui kogumiku kasutamisele eelnevat iseseisvat baaskoolitust.

Saavutuste logiraamatu raamistik

Kogumik on abivahend õpilastele, kes soovivad koostada oma personaalse arengu lugu jäädvustavat saavutuste logiraamatut. Loomulikult on igal koolil oma lähenemine. Sellest hoolimata on käesoleva komplekti edukaks kasutamiseks õpetajal otstarbekas tutvuda ka siinsete soovitustega.

Saavutuste logiraamat

Õpilase saavutuste logiraamatu pidamine peaks olema pidev, kogu kooliaega läbiv protsess, mis ideaalis algaks esimesest klassist ja kestaks kuni kooli lõpetamiseni välja. Logiraamatus peaks kajastuma isiklike saavutuste lugu: kõik see, mida õpilane on õppinud, millised hobid ja huvid on tal olnud, kuidas ta on osalenud ühises tegevuses ja milline on olnud tema roll kodus. Iga nimetatud valdkonna saavutuste kohta lisab õpilane ka tõendusmaterjali, olgu selleks siis mõni koolitöö, foto, kiri või tunnistus. Neid materjale koos täidetud töölehtedega võiks säilitada logiraamatu mapis. Kogu töö kulmineerub õpilase isikliku kokkuvõtte koostamisega oma senistest saavutustest ja omandatud kogemustest. Mapped võib hoida koolis või kodus, kuid oleks hea, kui õpetaja hoolitseks selle järjepideva kasutamise ja täiendamise eest. Igal juhul peab õpilasel olema juurdepääs oma mapile.

Kooli saavutuste leht

Lisaks tõendusmaterjalile, mida õpilane ise oma mappi koondab, on oluline, et ka õpetaja lisab sinna oma kokkuvõtte õpilase saavutustest. Sellise resümee koostamine eeldab erilist läbimõtlemist ja hoolikat lähenemist, hõlmates kõigepealt kokkuvõtet õpilase saavutustest, tunnustust ja tuge õpilase enda koostatule, võimaluse korral viiteid saadud töökogemustele; koolivälises tegevuses osalemist, õpilasele antud ühiskondlike ülesannete ja nende täitmisega kaasneva vastutuse nimetamist; õpilase ajast kinnipidamise ja tundides osalemise kohta käivaid märkeid. Kuid ennekõike peaks see kokkuvõtte olema positiivne kinnitus neile saavutustele, mida õpilane ise on ära märkinud.

Kehtivuse kinnitamine ja akrediteerimine

Et niisugune töömapp omandaks kaalukama ja ametlikuma tähenduse, võiksid need materjalid koolis läbida kvaliteedikontrolli spetsiaalselt selleks puhuks moodustatud organis. Sellisesse nõ kvaliteedinõukogusse võiksid kuuluda saavutuste logiraamatute koordinaator, klassijuhataja, klasside esindajad, õpetajate esindaja, mõne huvikooli juhendajate esindaja, lastevanemate esindaja, karjäärinõustaja jne. Viimase kooliaasta lõpus tuleks kõik lõplikud saavutuste kokkuvõtted, õpilase enesetutvustus, senised töökohad ja isiklik tegevuskava võimaluste piires arvutil vormistada ja kujundada.

Saavutuste logiraamatut saab edaspidi kasutada näiteks tööintervjuuks valmistumisel, kaaskirja koostamisel jne. See on töö õpilase parema enesetundmise nimel, aidates kaasa adekvaatse ja positiivse enesehinnangu kujunemisele ning valmistades õpilast ette otsuste läbimõeldud langetamiseks edasises elus.

Ettevalmistused konkreetseks tunniks

Selleks, et käesolevast materjalist maksimaalset kasu saada, tuleks enne tunni läbiviimist lugeda nii õpilaste töölehte kui ka õpetajale mõeldud juhtnööride lehekülge selle juures.

Enamus töölehtedest on arvestatud 35-40 minutilise iseseisva tunni täitmiseks. Kui on teisiti mõeldud, siis on see ära märgitud õpetaja juhtnöörides pealkirja all *Aeg*.

Tihti peale on töölehti võimalik ka ühendada, nii et saab läbi viia topelttunni. Sellisele võimalusele võratakse juhtnöörides tähelepanu pealkirjaga *Seosed*.

Töötamiseks on teil pidevalt vaja töölehti, pastapliiatseid, pliiatseid, paberit ja tahvlit. Spetsiifilisemad ettevalmistused iga tunni jaoks on ära toodud juhtnöörides pealkirja all *Ettevalmistus*.

Soovitav oleks enne iga tundi välja selgitada, ega mõnel õpilasel pole käsitletava teemaga seotud mingeid isiklikke probleeme. Sellised tundlikud teemad on samuti juhtnöörides ära märgitud pealkirjaga *Tundlikkus*. Kui nüüd tõesti mõne õpilase puhul peaks olema probleeme, siis tuleb teil endil äratundmisele jõuda, kas see on teie kuldne võimalus olukorda nii öelda kontrollitud tingimustes arutada või on hoopis mõistlikum valida mõni teine teema.

Tund

Töölehtedel on üldjoontes selline sõnastus, mis jätab teile võimaluse valida, kuidas seda tundi just täpselt läbi viia. Siiski võiks siinkohal ära tuua üldised soovitusel, et te alustaksite sissejuhatava vestlusega ja liiguksite seejärel edasi konkreetse individuaalse tegevuse suunas. Kahekaupa või väiksemates rühmades arutades on kõikidel võimalik ideid ja mõtteid koguda. Enamik töölehti sisaldab ka kiirematele tegijatele lisaülesande kas mõtlemiseks või tegutsemiseks, juhaks, kui neil tunni kestel töö otsa lõpeb. Kui mõne teema puhul kaasneb tunni läbiviimisega mingi eripära, antakse sellest juhtnöörides teada pealkirja all *Lähene mine*.

Igal lehel on seega terve rida tegevusi. Neid tegevusi võiks liigitada järgmiste põhijaotiste alla.

Mõttearendus. Sedalaadi tegevus juhatab sisse või keskendab tähelepanu antud teemale ja võimaldab ka individuaalset mõtletegevust.

Lugemine. Õpilased võivad lugeda iga töölehte kas vaikselt või valjusti. Mõne lehe puhul võivad õpilased näiteks kordamööda lugeda erinevate tegelaste öeldud sõnu.

Õpilased, kes ei taha lugeda valjusti kogu klassi kuulates, loevad teinekord meelsasti ainult oma paarilisele.

Suuline töö. Õpilased võivad iga töölehte kasutada paari- või rühmaarutelude stimuleerijana. Mõned võimalikud suunad, kuhu arutelu võiks edasi areneda, on toodud õpetaja juhtnöörides pealkirja all *Eesmärgid*.

Õpilased võiksid lehtedel olevaid küsimusi aluseks võtta ka debattide läbiviimisel.

Ajurünnak. Tegevus rajaneb arusaamisel, et kõik ideed on lubatud, midagi ei kritiseerita ega tsenseerita ning see võimaldab arendada loovat mõtlemist. See meetod kasvatab ka rühmasisest usaldust. Õpilasi tuleks ergutada välja ütleva kõikvõimalikke ideid, sest nende ideede praktilisuse kaalumine toimub alles hiljem.

Uurimus. Kus on vähegi võimalik, tuleks õpilasi innustada välja selgitama fakte ja võimaldada neil seda teha rühmatööna. See õpetab koostööoskust. Iga tunni eel on teil endal võimalik otsustada, kas te esitate vajalikud andmed klassis ise või lasete õpilastel minna raamatukokku.

Kirjalik töö. Õpilased saavad kirjalikult teha töid, mis lähtuvad töölehtedel arendatud erinevatest teemadest. Kus vähegi sobib, võimaldage kehva kirjutamisoskusega õpilastel töötada lehega kirjalikult nii, et ta saaks markeerida, alla kriipsutada või värvida olulist, näitamaks, et ta on materjali mõistnud. Sellise töö tulemusi võib samuti säilitada mapis.

Kui läheb vaja ulatuslikku kirjatööd, näiteks ümberkirjutamist, oleks ilmselt mõistlik ülesandeid diferentseerida ja anda aeglastele õpilastele või lohakalt kirjutajatele konkreetne töö. Üks taktitundeline viis ülesandeid selliselt modifitseerida on näiteks tähistada markeriga need osad tekstist, mille kallal õpilane töötab ja mis ta ka valmis peab tegema.

Emotsionaalne abistamine. Mõned õpilased ei ole eriti head suhtlejad ega oma ka kuulamisoskust - neil on eriti raske hakkama saada niisugustes olukordades, mis ei nõua konkreetset vastust. Sellistel juhtudel jäävad nad tihtipeale lihtsalt kõrvale või hakkavad segama. Siin võiks abiks olla õpilaste paarikaupa tööle rakendamine ja suurematele rühmatöödele järkjärgult edasiliikumine alles siis, kui ka nemad on omandanud teatud enesekindluse.

Kui tööleht on parasjagu seotud mõne eriti tundliku teemaga, võib see õpilasi emotsionaalselt väga tugevasti puudutada. Kui see nii peaks olema, siis tuleb teil kindlasti üritada emotsioone ohjata ja mitte lasta asjal kontrolli alt väljuda. Samas on äärmiselt oluline, et õpilastele edastatav sõnum oleks järgmine: tunded on loomulik nähtus ja nende avaldumise vastu ei tohi võidelda.

Kõige sellega tavalise koolitunni ajal hakkama saada on loomulikult suur väljakutse, aga isegi sel juhul, kui õpilane on tunnis toimuvast emotsionaalselt väga erutatud, kuid suudab siiski teie abiga oma tundeid valitseda, võite kindel olla, et kogu klass on sellest kogemusest palju õppinud ja seeläbi ka palju küpsemaks muutunud.

Siinkohal mõned üldisemad nõuanded, kuidas tundeid vaos hoida: kui te tunnete, et emotsioonid tõusevad liialt kõrgele, siis suunake õpilasi tasahilju vähemriskantsete tegevuste poole; pakkuge välja võimalus peale tundi teie juurde tulla, et asi lõpuni selgeks rääkida; rääkige emotsioonidest nõnda, et õpilastele oleks selge - tunded on täiesti normaalne ja aktsepteeritav nähtus. Emotsionaalsetes olukordades ja tunnetest rääkides on alati oht, et tungitakse üle teatud isikliku piiri. Seega lubage alati õpilastel end vabatahtlikult avada ja ärge tungige peale, kui just konkreetset teie abi pole palutud.

Vahel, kui õpilane muutub tunni ajal väga kurvaks ja õnnetuks, kuigi tundub, et ta saab iseendaga veel hakkama, istuge siiski tema kõrvale, kuulake ja lohutage; pakkuge talle võimalust arutada rühmasiseselt, mismoodi teised sellisest probleemist mõtleavad; paluge tal istuda eraldi ja oma mure kirja panna. Veel saaksite olukorras, kus mõni õpilane on tõeliselt endast väljas ja nii teil kui ka kogu klassil on seda raske pealt vaadata, viia see õpilane ruumist välja; lubada tal püsti tõusta ja ringi kõndida; paluda tal ringi vaadata (et juhtida tema tähelepanu kõrvale sisemistelt probleemidelt); paluda tal teile rääkida, mida ta veel sel päeval kavatseb teha (et juhtida kõrvale tähelepanu tema hetkeliselt madalseisult); lasta tal pisut peast arvutada (et keskendada mõtlemine tunnetelt konkreetsele tegevusele). Kõige olulisem on saada õpilane sinnamaani, et ta suudaks oma mured tahaplaanile tõrjuda ja oleks võimeline koondama oma tähelepanu järgmisele tunnile.

Kokkuvõtete tegemine tunnist

Õpetajale on juhtnööridesse lisatud ka asjakohased soovitusel *lisäülesannete* kohta. Need on mõeldud peamiselt sellisteks juhtudeks, kui teemakäsitus planeeritakse topelttunnina või siis soovitatakse pakkuda õpilastele võimalust kodus iseseisvalt tööd jätkata.

SEE OLEN MINA

Eesmärk

Tööleht kutsub 8. klassi õpilasi määrama iseenda positiivseid omadusi ja mõtlema oma tulevikule.

Ettevalmistus

Õpetaja võiks endale juba enne tunni läbiviimist kas paberile või tahvlile kujundada vapi. Seda võib kasutada tunni sissejuhatusena. Lisaülesannete tegemiseks võib vaja minna värvipliiatseid.

Läbiviimine

Tundlikkus Mõnel õpilasel on raske mõista, mida pidada oma saavutusteks - nad vajavad õpetaja abi.

Seosed Tööleht MILLISENA TEISED MIND NÄEVAD? jätkab sama teemat.

Lisaülesanded

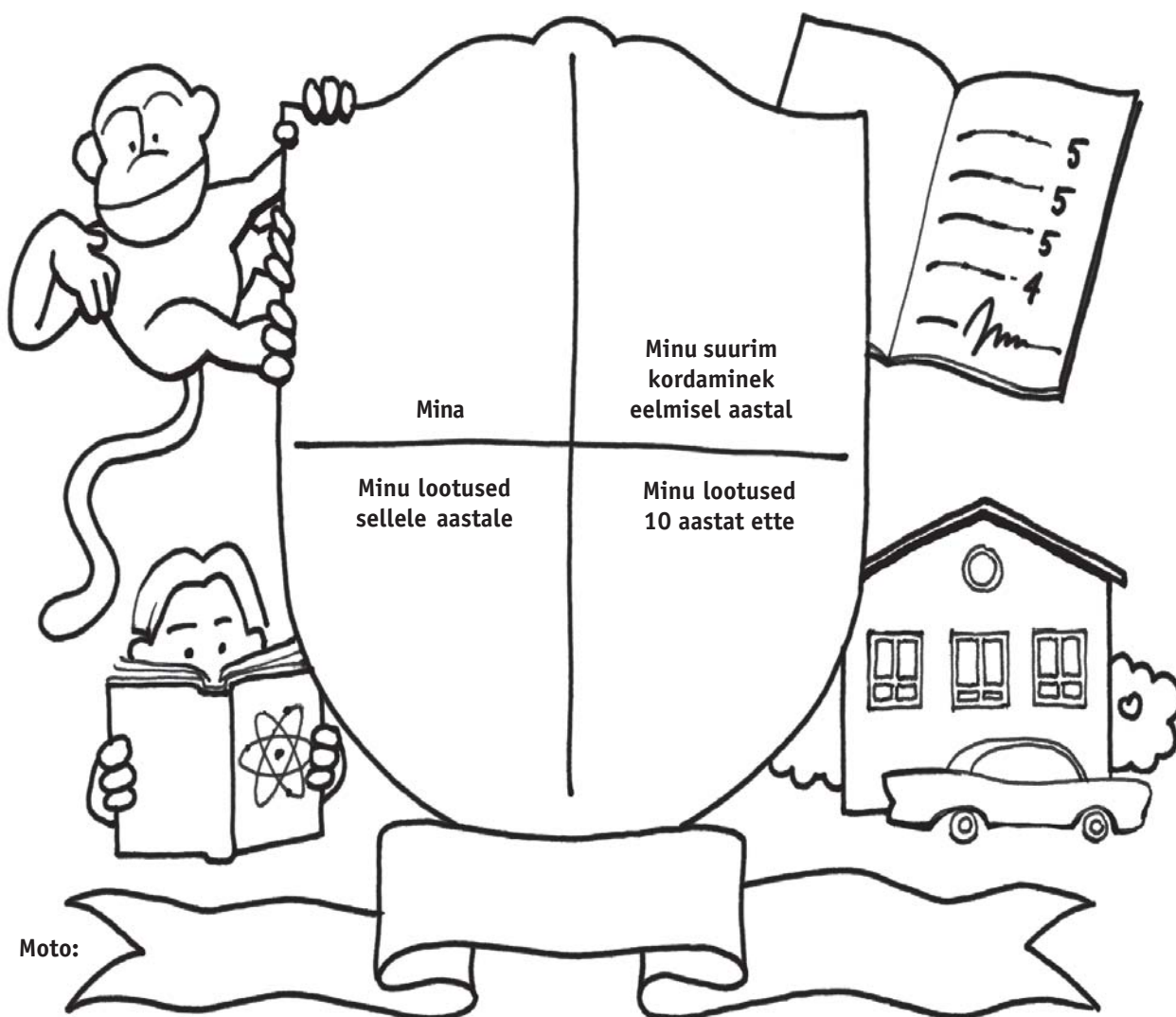
Õpilane võib koolis visandatud vapikujutist kodus viimistleda ja esitada puhtand hiljem eraldi lehel. Neid joonistusi võiks klassiseintele üles riputada.

SEE OLEN MINA

Missugune inimene sa oled? Mõtle oma kordaminekutele, lootustele ja huvidele. Milles olid sa eelmisel aastal koolis edukas? Millised on sinu lootused sellele aastale - ja 10 aasta pärast?

Mõtle, millised sümbolid annaksid kõige paremini edasi sinu olemuse - varem, praegu ja tulevikus. Võid ise välja mõelda uusi või kasutada siin esitatud sümboleid. Seejärel täida alloleva vapikilbi väljad. Mõtle välja ka moto, mis võtaks kokku kõik selle, millisena sa iseennast näed.

Pea meeles, et mõtelda tuleb positiivselt!

Moto:

Minu vapp

Nüüd jätkake tööd paarides ja uurige üksteise vappe. Ütle oma kaaslasele, mida sa tema kohta teada said. Kas ta on sinuga nõus?

Vaadake uuesti üksteise vappe. Oskate ehk pakkuda veel mõne sümboli, mille võiks sinna lisada?

MINU OSKUSTE RAAMAT

Eesmärgid

Töölehel toovad 8. klassi õpilased näiteid oma oskuste ja saavutuste kohta, püüdes näha end tervikuna. Neil palutakse välja valida kokku neli oma kõige olulisemat head omadust või kõige tähtsamat oskust. Õpilasi innustatakse mõtlema, mis kasu võiks neil saavutuste logiraamatust olla, ja nägema erinevaid võimalusi, kuidas selle abil oma edasiminekut mõõta.

Ettevalmistus

Juhendaja võiks illustratsioone kasutades kõnelda oma kõige olulisematest saavutustest. Klassi saab kaasa võtta mõne varemvalminud saavutuste logiraamatu.

Läbiviimine

Lähenemine Tegevuse võib lõpetada paaritööga või individuaalse kirjaliku tööga.

Tundlikkus Mõni õpilane vajab juhendaja abi, et aru saada, millised on tema positiivsed omadused või oskused.

Lisaülesanded

Klassi toodud logiraamatu võib ringi saata. 10.-11. klassi õpilastel võiks paluda tutvustada oma logiraamatuid ja vastata klassikaaslaste esitatud küsimustele.

MINU OSKUSTE RAAMAT

Esimene hea omadus

Teine hea omadus

Kolmas hea omadus

Neljas hea omadus

Mõttele nende asjade peale, mis sul koolis või koolivälises tegevuses hästi välja tulevad. Kas sa saad teiste inimestega hästi läbi? Kas oskad teisi kuulata? Oled sa abivalmis? Milliseid häid omadusi sul veel on?

Kirjuta allolevatele märkmikulehtedele oma parimad omadused, mis näitavad, milleks sa võimeline oled.

Vali mõni oma headest omadustest või oskustest ja tutvusta seda rühmale. Selgita, miks valisid tutvustamiseks just selle. Too põhjendus selle kohta, et sul on see omadus või oskus olemas. Pane tähele, et sinu valik võib erineda teiste omast.

MINU OSKUSTE RAAMAT

Meil kõigil on olnud elus kordaminekuid. Üks viis, kuidas kõiki neid positiivseid kogemusi meeles pidada, on oma kordaminekud logiraamatusse jäädvustada.

Mis kasu võiks sul sellisest logiraamatust olla täna või tulevikus? Arutlege selle üle oma kaaslasega ja võrrelge oma seisukohti. Logiraamatusse võiks teha sissekandeid alljärgnevatel teemadel:

MILLISENA TEISED MIND NÄEVAD?

Eesmärgid

Töölehe abil õpivad 8. klassi õpilased märkama ja tähtsustama enda ja oma kaaslaste häid isikuomadusi.

Kaaslaste kaudu nähakse enda positiivset peegelpilti.

Läbiviimine

Lähenemine Õpilased võivad omadussõnadele lisada põhjendusi või näiteid oma isiku kohta.

Tundlikkus Joonistamise peale ei maksaks kulutada üle viie minuti. Mõnele õpilasele on vaja meelde tuletada, et kommentaarid olgu ainult positiivsed ja puudutagu kindlasti üksnes käitumist, MITTE välimust.

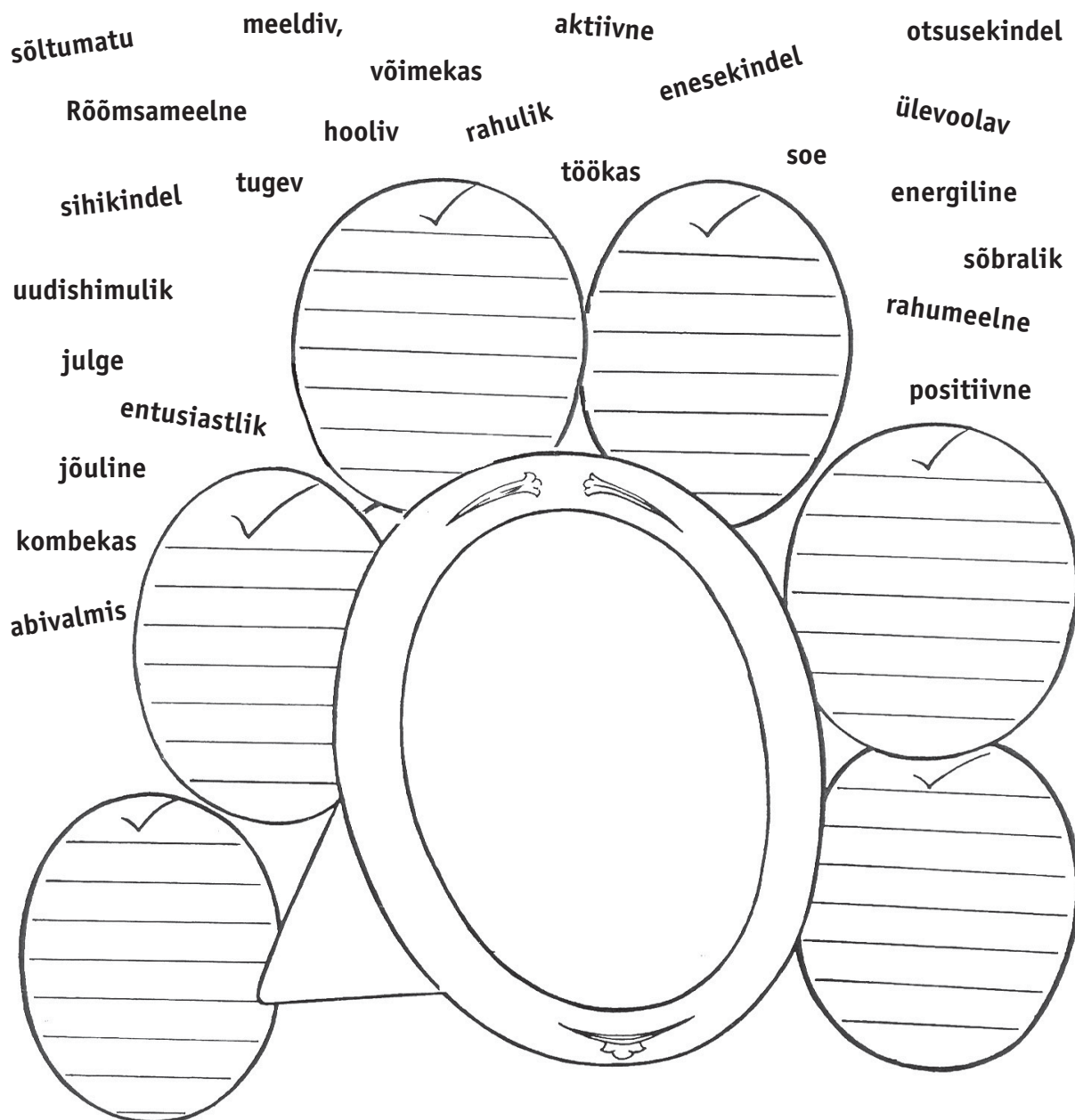
Seosed Tööleht SEE OLEN MINA on sobiv taustamaterjal.

Lisaülesanded

Õpilased võiksid üles kirjutada, mis neid kaaslaste kommentaarides üllatas. Õpilased võivad kirjutada enda kohta kokkuvõtte, tuginedes varem koostatud isikuomaduste nimekirjale. Neid kokkuvõtteid saab hiljem klassi ees või rühmasiseselt ette kanda.

MILLISENA TEISED MIND NÄEVAD?

Kui hästi oled sa võimeline ise ära tundma kõiki oma häid omadusi? Millised allpool toodud positiivsetest sõnadest kirjeldavad sind kõige paremini? Tõmba enda kohta käivatele sõnadele joon ümber. Lisa veel selliseid sõnu, mis sinu arvates sind kirjeldavad.

Joonista nüüd raami sisse oma autoportree. Moodustage paarid ja vahetage omavahel pildid.

Palu kaaslasel täita kahe peegli read kõikvõimalike positiivsete omaduste ja kommentaaridega sinu kohta. Nüüd liituge mõne teise paariga, vahetage oma lehed nendega ning igaüks saab kirjutada kahe peegli sisse pildiomaniku tugevad küljed.

Kuidas kaaslased sind teisiti näevad, kui sa ise?

MIS ON EDU?

Eesmärgid

Töölehega avardub 8. klassi õpilaste arusaamine edukusest. Õpilased kommenteerivad pildidel esitatud noorte inimeste tegevust.

Läbiviimine

Lähenemine Tunni võib lõpetada kas iseseisva või paaritööga. Ühegi pildidel kirjeldatud tegevuse kohta ei ole ühest õiget ega vale vastust. Õpilaste vastustesse tuleks suhtuda delikaatselt.

MIS ON EDU?

Igäühel neist piltidel kujutatud noortest on õnnestunud midagi korda saata. Vaata neid pilte ja kirjuta, kuidas nad sinu arvates on seotud edukusega. Milline neist tegudest on sinu arvates kõige olulisem? Reasta tegevused tähtsuse järjekorras. Nüüd võrdle enda nimekirja kaaslase omaga.

Milles võiks veel väljenduda noore inimese edukus?
Joonista kaks edukust väljendavat pilti sellele lehele juurde.

MINU PEREKOND

Eesmärgid

Töölehel näevad 8. klassi õpilased, milline võiks olla nende osalus kodustes toimetustes ja kui palju erinevaid oskusi see eeldab.

Läbiviimine

Lähenemine Osa kodus abistamise näiteid võivad mõnele õpilasele tunduda liiga rasked. Ei maksa ära põlata ka selliseid lihtsaid asju nagu kingade puhastamine, koeraga jalutamas käimine või vanematele tassi tee valmistamine.

Lisaülesanded

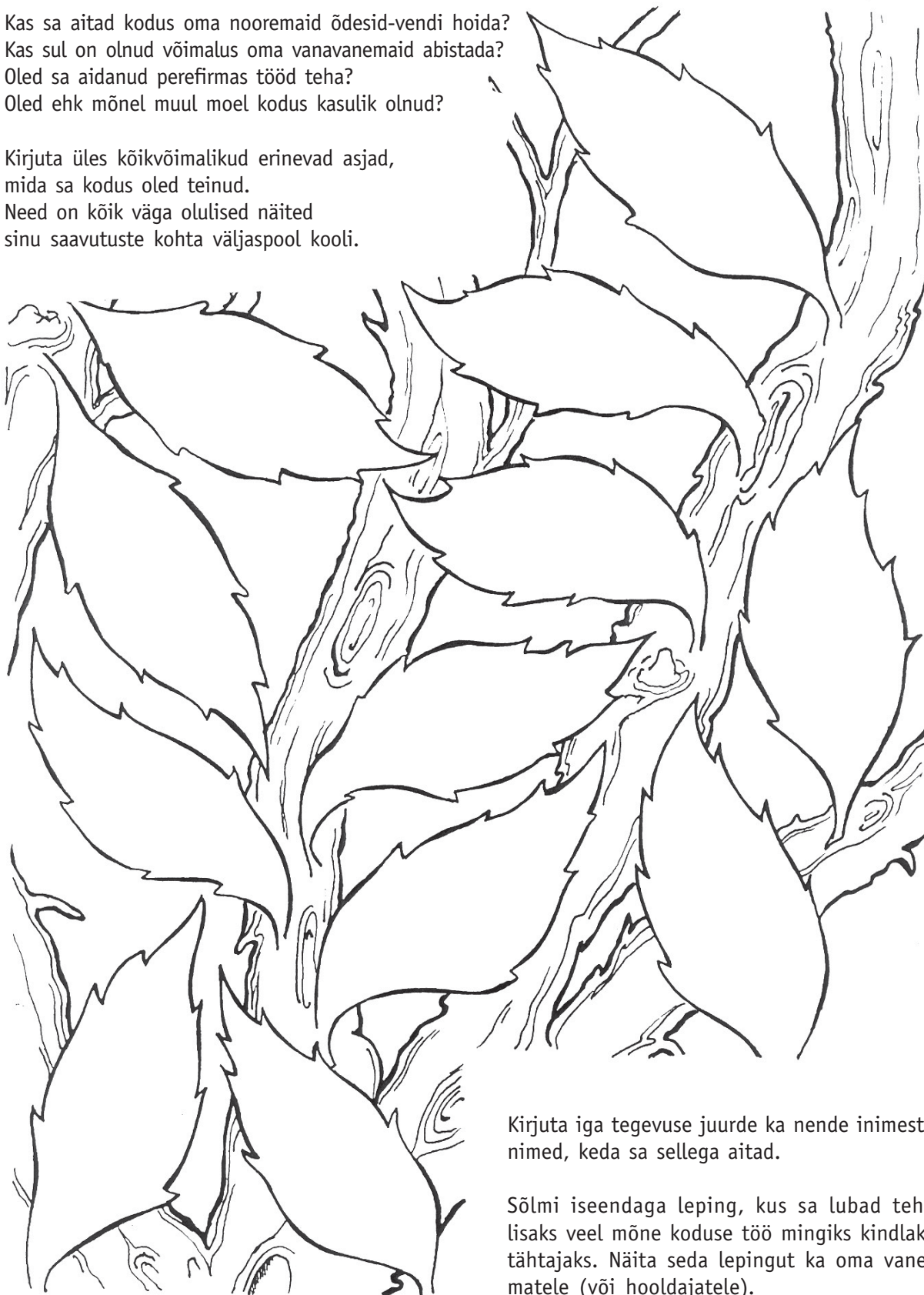
Õpilane peaks tooma kodust lapsevanema või hooldaja allkirjaga tõendi selle kohta, mida ta kodus aitab teha. Tõend pannakse töömappi.

MINU PEREKOND

Kas sa aidad kodus oma nooremaid õdesid-vendi hoida?
Kas sul on olnud võimalus oma vanavanemaid abistada?
Oled sa aidanud perefirmas tööd teha?
Oled ehk mõnel muul moel kodus kasulik olnud?

Kirjuta üles kõikvõimalikud erinevad asjad,
mida sa kodus oled teinud.

Need on kõik väga olulised näited
sinu saavutuste kohta väljaspool kooli.

Kirjuta iga tegevuse juurde ka nende inimeste
nimed, keda sa sellega aidad.

Sõlmi iseendaga leping, kus sa lubad teha
lisaks veel mõne koduse töö mingiks kindlaks
tähtajaks. Näita seda lepingut ka oma vane-
matele (või hooldajatele).

MINU EDUSAMMUD

Eesmärgid

Töölehel õpivad 8. klassi õpilased määrama oma väiksemaidki kordaminekuid ja nägema, et edukuse suunas liigutakse sammhaaval. Nad peaksid ära märkima nii akadeemilisi saavutusi kui ka väljaspool kooli toimunut.

Ettevalmistus

Tunni jaoks peavad õpilastel käes olema nende saavutuste logiraamatud. Õpilased peaksid läbi vaatama oma varem täidetud töölehed ning ka erinevate õppeainete vihikuid, et leida nendest näiteid oma edusammude kohta. Kasulik oleks ka koostöö aineõpetajatega.

Läbiviimine

Aeg Töö võib jätkuda veel järgmiseski tunnis.

Lähenedmine Alustage tundi ajurünnakuga, keskendudes edukuse individuaalsusele.

Näiteks küsige: „Millised on olnud minu kui õpetaja edusammud sel veerandil teie klassiga töötades?“ Olge valmis ka tobedusteks, kuid haakudes õpilaste poolt pakutud mõtetega, saate neile hõlpsasti tõestada, et suurte saavutusteni kulub palju aega.

Seosed

Leht haakub kogumiku kõigi eelmiste töölehtedega.

MINU EDUSAMMUD

Mõnikord tunduvad sinu edusammud teistega võrreldes nii aeglased või nii väikesed, et raske märgatagi. Kuid oluline on hoopis see, kui kiired on need edusammud sinu võimalusi arvestades. Oma saavutusi tuleb hinnata enese põhjal, mitte teiste järgi. Ka palju väikseid samme järjest viib sihile.

Kirjuta välja oma isiklikud edusammud erinevates õppeainetes (näiteks ajaloos esitad oma tööd palju korralikumatena).

Loetle kirjalikult oma selle aasta tähtsamad saavutused, kasutades logiraamatusse kogunenud materjali. Kui paberist jääb puudu, võta uus.

Kooliga seotud saavutused

Muud saavutused

Tõendan oma allkirjaga, et need kõik on minu saavutused.

Kuupäev..... Allkiri.....

ROLLID, MIDA MA ESITAN

21

Eesmärk

Tööleht aitab 9. klassi õpilastel jõuda äratundmisele, millistes rollides võiks kasu olla nende positiivsetest omadustest ja tugevatest külgedest. Raadiointervjuu vorm õpetab tutvustama oma saavutuste erinevaid aspekte.

Läbiviimine

Lähenemine Õpilastele tuleb anda konkreetne aeg küsimuste ja vastuste ettevalmistamiseks. Tuleks võibolla täpsemalt lahti rääkida, kuidas mõista sõna improviseerima, ja ühtlasi ergutada intervjuu käigus seda ka tegema.

Tundlikkus Õpetajal tuleb meeles pidada, et sugugi mitte kõik õpilased ei sobi kõikidesse rollidesse. Õpilased peaksid valima endale vaid selliseid rolle, mis neile ka tööpoolest sobivad.

Aeg Tööd võib jätkata veel järgmises ja ülejäägiseski tunnis.

Lisaülesanded

Õpilastel võib lasta ära arvata, kelle töölehega on tegemist, ja paluda selgitust, miks nad nii arvavad. Õpilased võiksid intervjuu vormistada kirjaliku tekstina, nagu oleks see käsikiri võimalikuks lindistamiseks. Oma intervjuusid võivad nad ka klassi ees ette kanda.

ROLLID, MIDA MA ESITAN

Milliseid rolle sa oma elus mängid?

Mitut erinevat rolli tuleb sul oma elus esitada?

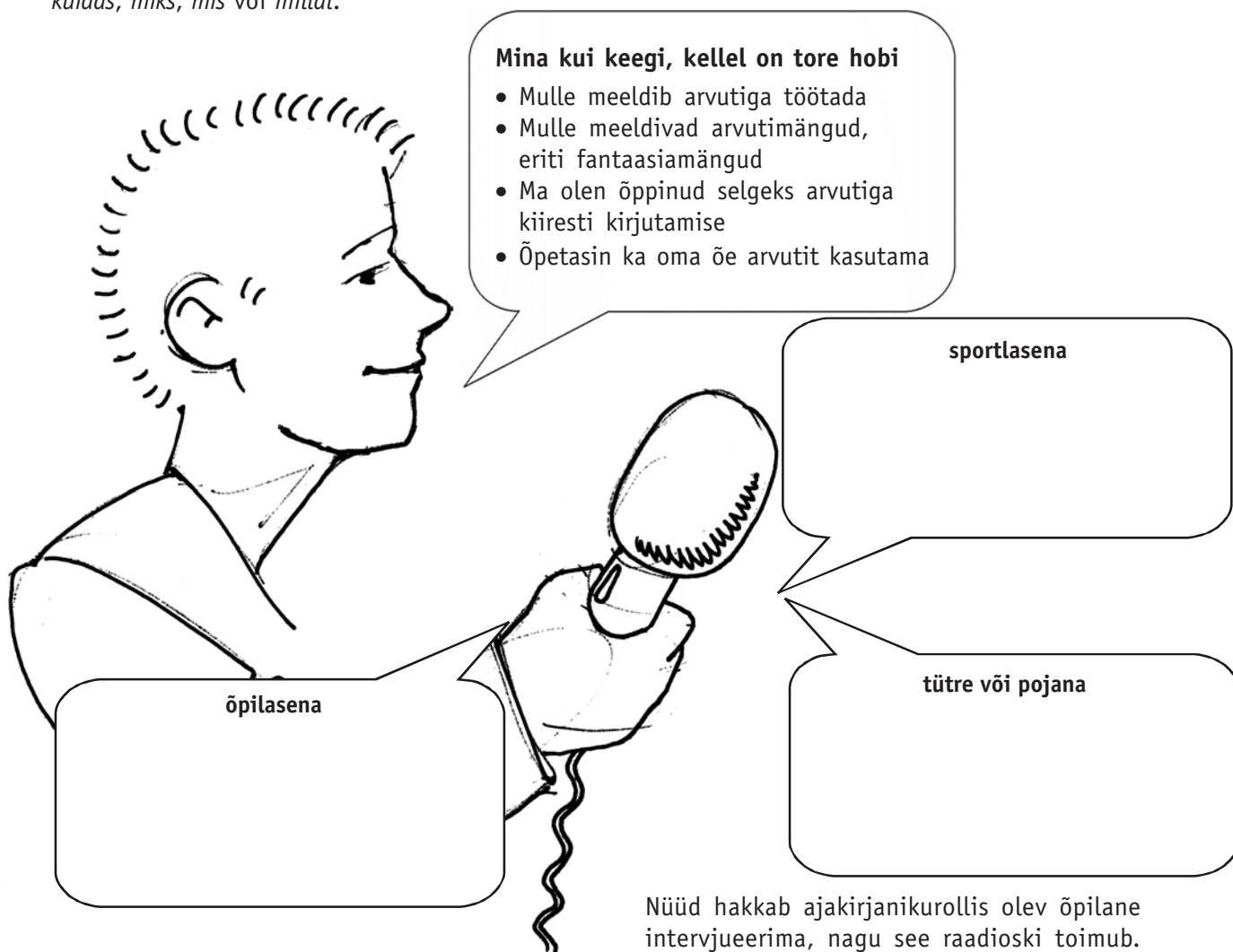
Paku välja midagi, mis sul õpilasena väga hästi välja tuleb. Väljendu veenvalt ja positiivselt.

Moodustage paarid ja jagage rollid.

A Otsusta, millistes rollides sooviksid vastata raadioajakirjaniku küsimustele? Ütle seda ka oma partnerile.

B Oled raadioreporter ja mõtled läbi küsimused, mida sa esitada tahad.

Et vältida ühesõnalisi vastuseid, alusta oma küsimusi sõnadega *kuidas, miks, mis või millal*.

Nüüd hakkab ajakirjanikurollis olev õpilane intervjuerima, nagu see raadioski toimub. Kasutage nii ettevalmistatud küsimusi kui proovige ka improviseerida.

MINU ROLL MAAILMAS

Eesmärgid

Töölehte täites juurdleb 9. klassi õpilane oma rolli üle nii kohalikus elus kui ka laiemalt, maailma mastaabis. Tööleht paneb õpilased mõtlema selle üle, mida nad on senini ära teinud ja mis võiks tulevikus olla nende isiklik panus kõiki puudutavate probleemide lahendamisel.

Läbiviimine

Tundlikkus Mõne õpilase arvates ei saa nemad küll midagi ära teha nõ üldiseks hüvanguks. Õpetaja peaks aitama näha, et kõigil on võimalus olulist rolli mängida. Nende tähelepanu tuleks juhtida niisugustele valdkondadele, kus tegutsemine neile huvi pakuks, kui vaid oleks rohkem kas võimalusi, enesekindlust, aega asjaga tegelemiseks või toetust.

Lisaülesanded

Õpilased võivad töölehel valida välja ühe teema ja kirjutada ajalehele kirja, kus nad selgitavad, miks see temaatika nende jaoks nii oluline on, ja näitavad, mida nad saaksid omalt poolt probleemi lahendamiseks teha.

MINU ROLL MAAILMAS

Mida sa teed oma kodukandis teiste inimeste heaks?
Kuidas sina lahendaksid Eestis kodutute probleemi?

Mida peaks tegema globaalse soojenemise peatamiseks?

Töötades paarides, vaadake allolevaid teemasid ja kirjutage igaühe kohta kas:

a) mida olete juba teinud probleemi lahendamiseks või b) mida te võiksite selleks teha.

Võrrelge oma vastuseid teiste paaridega.

Kas saite ideid edasiseks?

Globaalne soojenemine

Väikeste kultuuride ohustatus

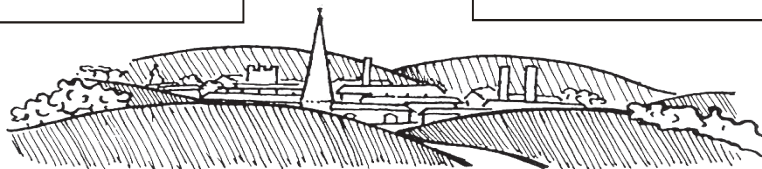
Vaesus

Tänavalapsed

Kuidas ma võin aidata inimesi

Kuidas ma säästan keskkonda

REISILE

Eesmärgid

Tööleht aitab 9. klassi õpilasel koostada kokkuvõtlikku ülevaadet oma akadeemilistest ja koolivälistest saavutustest, keskenduda oma tugevatele külgedele ja välja selgitada, millised on tema tegelikud huvid, et teha õppeainete õige valik 10. ja 11. klassis, pidades silmas lõpueksameid. Õpilane koostab endale nn reisiplaani, kasutades kokkuvõtete tegemiseks saavutuste logiraamatut.

Ettevalmistus

Õpilastel peavad olema käepärast nende logiraamatud.

Läbiviimine

Lähenedmine Ideed töölehel peaksid andma tõe arutelu tekkeks, kuid need ei tarvitse kaugeltki katta kõiki teie õpilaste mõtteid. Õpilastele peaks soovitada, et oleks mõistlik teha arutelu käigus ülestähendusi. See lihtsustaks neil lõpliku kokkuvõtte kirjutamist.

Aeg Töö kestab kaks tundi või rohkem.

Seosed Töölehte on otstarbekas kasutada koos lehtedega SEE OLEN MINA; MINU OSKUSTE RAAMAT; ROLLID, MIDA MA ESITAN.

Sama töölehte sobib kasutada ka 10.-11. klassi õpilastega edusammude kokkuvõtte kirjutamisel.

Lisaülesanded

Õpilased võiksid uurida karjääriplaneerimisega seotud kirjandust või rajaleidja.ee veebilehte, et selgitada, millist kvalifikatsiooni erinevad töökohad eeldavad.

REISILE

Millised on sinu tugevad küljed ja huvid? Millised tööd võiksid sulle huvi pakkuda? Milliseid õppeaineid võiks sul vaja minna? Enne kui otsustad, milliseid aineid valida järgmistel kooliaastatel, tuleks sul selgusele jõuda, mida sa edaspidises elus tahaksid teha.

Mis oli sinu selle aasta kõige olulisem edusamm isiklikus elus või koolis? Mõttele, mille üle endas kõige rohkem uhkust tunned? Tugine ka oma saavutuste logiraamatule. Vali kolm õppeainet, mida sulle on meeldinud õppida või milles oled saavutanud edu.

Täida kõik osad allolevas reisiplaanis. Mõne rea täitmisel võib sul abi olla oma saavutuste logiraamatust.

REISIKINDLUSTUS

Lähtepunkt: 9. klass

HUVID, millest lähtuvalt valid sihtpunkti: _____

PAGAS, mis sul on olemas saavutuste ja edusammude näol: _____

REISIKINDLUSTUS - sinu tugevad küljed ja head omadused: _____

SIHTPUNKT - missugune lõppeesmärk ootab sind

a) õppimises: _____

b) tööl: _____

VARUSTUS, mida on vaja lisaks hankida – milliseid õppeaineid ja valikkursusi läheb vaja, et jõuda sihtpunkti:

Leia endale partner ja vahetage reisiplaanid. Kas tema tehtud valikud tunduvad sulle õigetena? Kas ta on piisavalt läbi mõelnud, millised on just tema tugevad küljed ja huvid? Kas ta võib olla kindel, et sellise valikuga pole ta võtnud endalt võimalust tulevikus mõnda sobivat eriala omandada?

MINU TEGEVUSKAVA

Eesmärgid

Tööleht aitab 9. klassi õpilasel selgusele jõuda oma hetkeolukorras ning selles, kuhu ta tahab jõuda ja mida tuleb selleks teha. Õpilane koostab endale ise tegevuskava eesmärkide saavutamiseks valdkondades, kus ta on olnud edukas.

Lisaülesanded

Õpilased võivad koostada tegevuskava iga eesmärgi kohta, mis neil on. Kavadest võib omakorda teha koondkava, mis pannakse saavutuste logiraamatusse.

Õpilased võiksid kirjutada endale kirja, kus nad kirjeldavad, mida ja kuidas nad tahavad saavutada. Selle kirja võib lahti teha 11. klassis, et näha oma tegevuskava toimimise edukust.

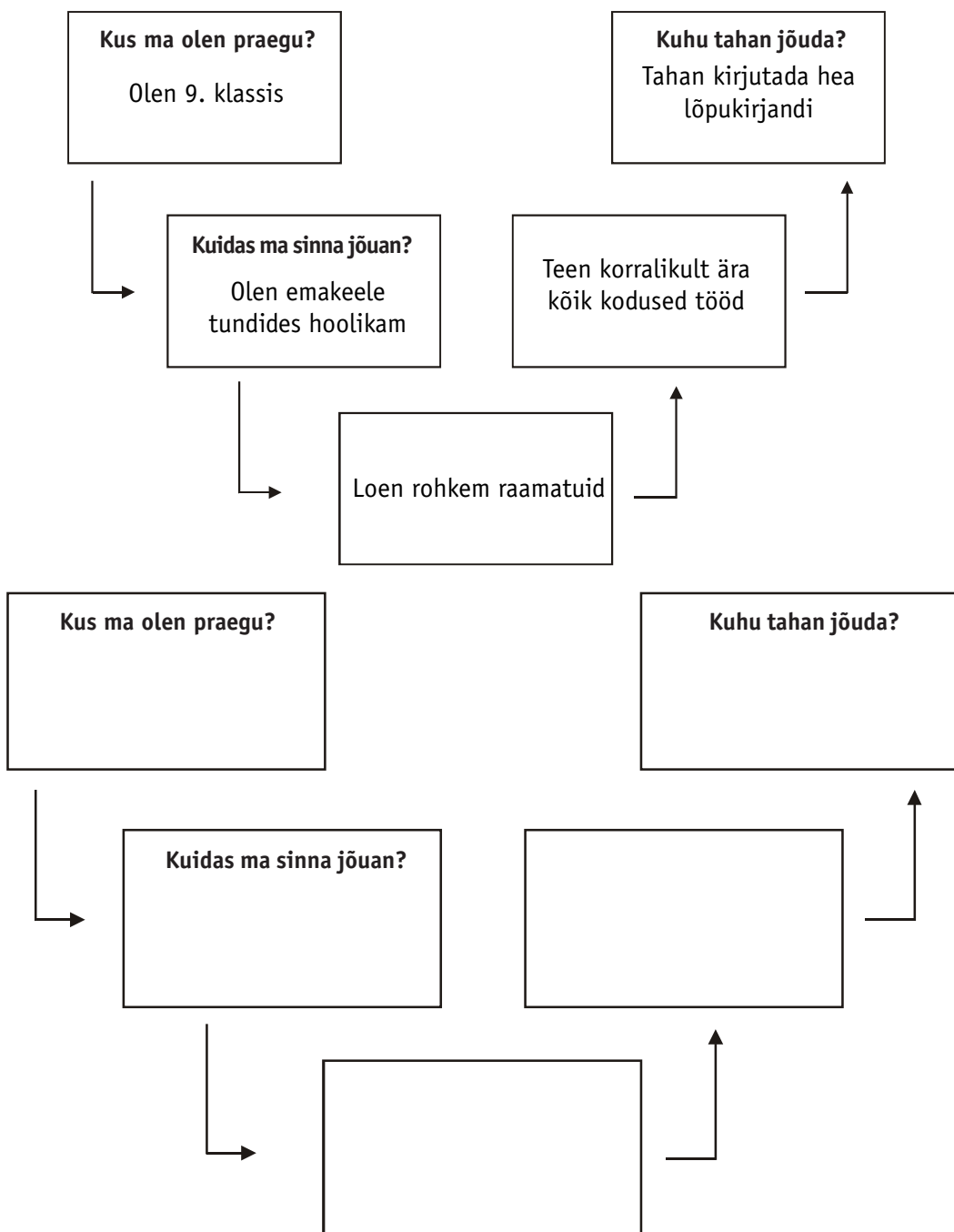
MINU TEGEVUSKAVA

Mida sa tahad saavutada?

Kuidas on võimalik selleni jõuda? Kirjuta üles kolm asja (nii koolis kui ka kooliväliselt), mida sa tõesti tahad saavutada. Mõtle, millised on need erinevad sammud, mis kindlasti tuleb ette võtta selleks, et eesmärgini jõuda. Leia endale partner ja arutage seda omavahel.

Eesmärgile jõudmiseks on hea järgida tegevuskava, milles on täpselt kirjas, millised vaheetapid tuleb läbida. Vali üks oma eesmärkidest ja koosta selle kohta tegevuskava allpool toodud näidise järgi.

Kas on ette näha mingisuguseid takistusi sinu eesmärgini jõudmise teel? Millist abi võib sul vaja minna? Kes võib sulle seda abi osutada?

MINU TÖÖKOGEMUS

Eesmärgid

Töölehe abil näeb 10.-11. klassi õpilane, mil viisil on tema erinevad töökogemused talle kasulikud. Õpilased vastavad küsimustele ja koostavad sel moel oma töökogemustest kokkuvõtte, mis läheb nende saavutuste logiraamatusse.

Ettevalmistus

Õpilased peaksid oma töökogemused enne seda tundi läbi mõtlema. Nad võiksid võimaluse korral kaasa võtta oma töökogemusi kajastavat materjali ja tööandja koostatud iseloomustuse. Kui õpilasel puudub konkreetne töökogemus, võib kirjutada ka oma osalemisest mõnes projektis, õpilasfirmas, vabatahtlikul tööl, talu- või remonditööl vms.

Läbiviimine

Tundlikkus Õpilased, kellel on olnud vähem võimalusi tööd leida või kelle töökohad pole olnud nii head, võivad vajada õpetaja tähelepanelikku abi.

Lähenemine Tuleb kasuks, kui õpilased on omavahel juba jõudnud rääkida oma kogemustest erinevatel töökohtadel. Tänu sellele on nende seisukohad arvatavasti selgemalt välja kujunenud.

Aeg See töö võib kesta kaks tundi.

Lisaülesanded

Õpilased võiksid ühendust võtta oma tööandjatega ja paluda neilt iseloomustust oma töö kohta. Selle võib hiljem lisada oma töökogemuse kokkuvõtte juurde.

MINU TÖÖKOGEMUS

Mis sulle tööd tehes kõige rohkem meeldis? Mida see sulle kõige enam õpetas?

Loe küsimused läbi ja vasta neile, lähtudes enda hiljutisest töökogemusest. Võid juurde lisada veel küsimusi ja vastuseid, mis sinu arvates teema juurde kuuluvad. Võrdle oma vastuseid kaaslase vastustega.

Kus ma töötasin?

Kellega ma koos töötasin?

Kas ma sain uusi sõpru?

Mis tööd ma tegin?

Milline oli minu tööaeg?

Kui täpne ma olin?

Missuguseid oskusi ma omandasin?

Minu töökogemus

Millised olid minu kohustused?

Kas ma kasutasin enda jaoks uusi seadmeid?

Kas mulle oli pandud ka mingi vastutus?

Kui viisakas ma olin?

Mida mu tööandja oma iseloomustuses minu kohta arvas?

Nüüd pane oma töökogemuse üksikasjad tekstina kirja. Alusta tööandja nimest, märgi seejärel asukoht, oma töökoha või ameti nimetus, töö üksikasjad ja omandatud kogemused. Pea meeles, et oleksid seejuures hästi positiivne!

Kasuta seda informatsiooni, et kirjutada kokkuvõtte töökogemusest, mille saad lisada saavutuste logiraamatusse.

SOOVITUSE KIRJUTAMINE

Eesmärgid

Tööleht aitab 10.-11. klassi õpilasel mõista nii enda kui ka kaaslaste positiivsete tähelepanekute tähtsust enda kohta kokkuvõtte kirjutamisel. Õpilased kirjutavad üksteisele soovitusi.

Ettevalmistus

Töö käigus võib õpilastel tekkida vajadus tutvuda paarilise soovitude logiraamatuga. Seetõttu on oluline äärmiselt hoolikalt suhtuda paaride moodustamisesse.

Läbiviimine

Lähenemine Õpilased tuleb paigutada paaridesse ja kohe alguses neile selgitada, et sedasorti soovitusi, nagu nad kirjutama hakkavad, on edaspidi pidevalt vaja esitada erinevatele inimestele ja asutustele, näiteks koolidele või tulevastele tööandjatele.

Aeg Töö selle lehega võib kesta kaks tundi.

SOOVITUSE KIRJUTAMINE

Kui oled paari määratud, kujuta ette, et sinu partneril läheb vaja soovituskirja. Ta tahab selle esitada kooli, kuhu soovib õppima asuda, või viia töökohale, kuhu ta kandideerib. Mõtle välja kõik positiivsed asjad, mida sa oskad oma paarilise kohta öelda. Arvesta kõiki tema häid omadusi ning edusamme ja saavutusi nii koolis kui ka kooliväliselt. Abiks võid võtta tema saavutuste logiraamatu. Kirjuta iga saavutuse juurde midagi, mis seda tõestab.

Näidisnimekiri saavutustest	
Saavutus	Tõestus
Usaldusväärne	
Töökas	
Oskab suhelda	
Õppimises edukas	
Kooliväliselt aktiivne	
Hea stressitaluvusega	
Abivalmis	
Omandab kiiresti uusi oskusi	
Head töökogemused	
Head töötulemused	

Kirjuta nüüd saavutuste nimekirjale toetudes soovituskiri. Pane sellele ka allkiri ja kuupäev. Näita seda oma partnerile ja palu ka temal sellele alla kirjutada. Kui partner ei ole kirjutatuga mõnes punktis nõus, siis arutage omavahel, mida ja kuidas muuta.

MINU ISIKLIK KOKKUVÕTE

Eesmärgid

Töölehe abiga kirjutab õpilane isikliku kokkuvõtte oma saavutuste logiraamatusse. Kindluse mõttes, et mitte midagi unustada, on talle abiks kontrollnimekiri. Eelnevalt toob õpilane välja õppeained ja koolivälised kogemused, milles ta on edukas olnud ning mis omavad erilist tähtsust tema edasisel teel.

Ettevalmistus

Õpilastel on vaja kasutada oma saavutuste logiraamatut. Õpetaja peaks alguses seletama, mida isikliku kokkuvõtte all mõeldakse. Õpilastele tuleks selgitada, et koolid ja tööandjad võivad huvi tunda nende saavutuste vastu, mis pidevalt täienevad tööle asumisel või haridustee jätkumisel.

Läbiviimine

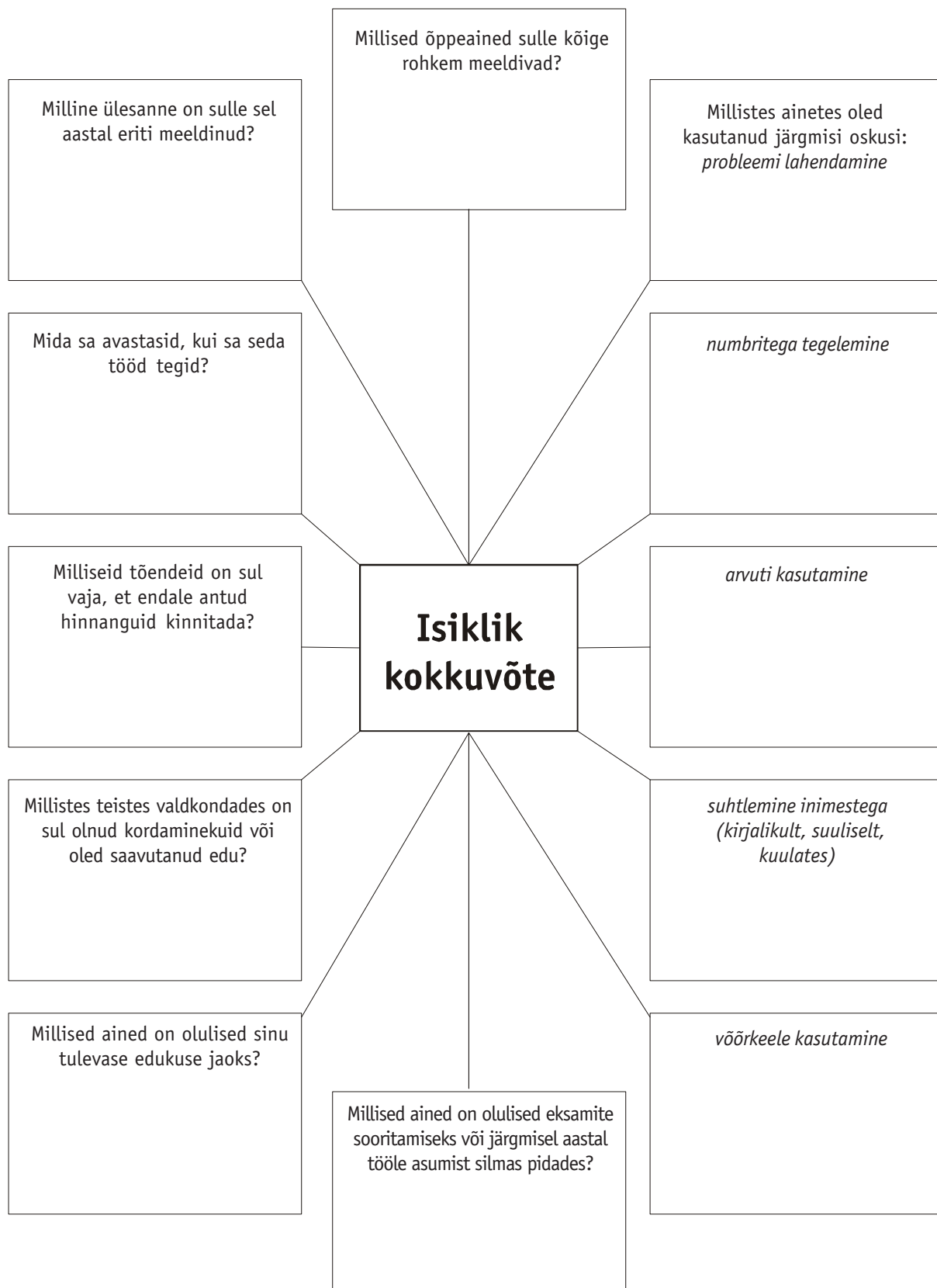
Lähenemine Õpilased peaksid oma kokkuvõtetes ära märkima ka põhioskused, nagu näiteks õigekirja hea valdamine, arvuti- ja võõrkeeleoskus. Nad peaksid keskenduma kolmele neljale põhipunktile, mille kohta nad tahavad kirjutada, st valdkondadele, millega nad on kõige rohkem rahul ja mis seetõttu ka kõige tõenäolisemalt on olulised nende edasisel töökoha- või koolivalikul. Kui mappides on tunnistusi või muid tõendusmaterjale, tuleks need kokkuvõttes kindlasti ära mainida.

Aeg Eeltöö ning mustandi ja puhtandi kirjutamise võib jaotada neljale tunnile.

Viide

Lisa 1 sisaldab kokkuvõtte näidiseid.

ISIKLIK KOKKUVÕTE

KONTROLLI ENNAST

Nimekirja võid ise täiendada.

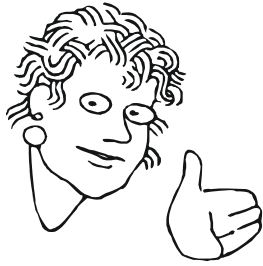
Kontrollnimekirja abil veendud, et midagi pole ununenud.

Kontrolli ennast

	mina	kaaslane
Kas käekiri on korralik?	☐	☐
Kas tekst on õigesti liigendatud?	☐	☐
Kas olen kaasanud piisavalt tõendeid oma väidete kinnituseks?	☐	☐
Kas kirjavead ja kirjavahemärgid kontrollisin üle?	☐	☐
Kas põhioskuste kohta lisasin kommentaare?	☐	☐
Kas olen piisavalt positiivselt kirjutanud oma saavutustest?	☐	☐
Kas vajalikest dokumentidest tegin koopiad?	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐

Moodustage paarid, lugege üksteise kokkuvõtteid. Kas tahad midagi lisada enda või paarilise tööle?

MINU EDASISED TEED

Eesmärgid

Töölehe abiga määrab 10.-11. klassi õpilane oma lähemad ja kaugemad eesmärgid - nii isiklikud, hariduslikud kui ka tööalased. Kui eesmärgid on kindlaks tehtud, siis tuleb määrata väiksemad tähised kõige selle saavutamiseks ja planeerida strateegia. Kvalifikatsiooni all on mõeldud vormistatud saavutusi, tiitleid, ametinimetusi (näit. Õpilasomavalitsuste Liidu sekretär).

Õpilane täidab töölehe, mis on aluseks järgmise kokkuvõtte kirjutamisel saavutuste logiraamatusse.

Ettevalmistus

Töö käigus võib õpilastel vaja minna oma saavutuste logiraamatuid.

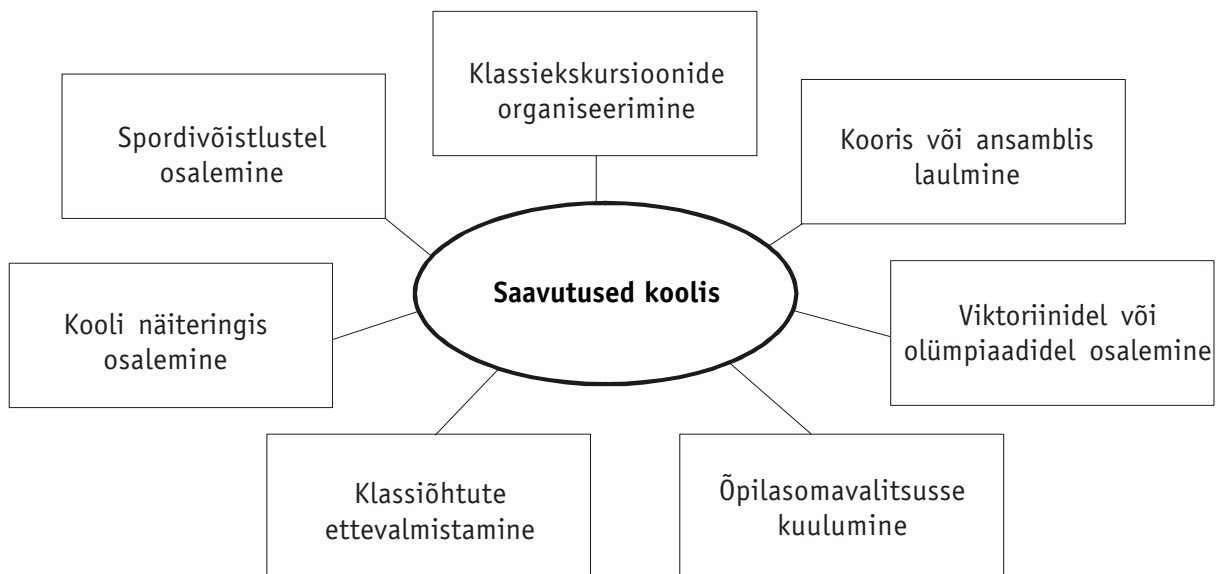
Läbiviimine

Lähenemine Individuaalne tegevuskava tuleks korralikult, puhtalt ja ametlikku vormi järgides ümber kirjutada ning lisada logiraamatu mappi.

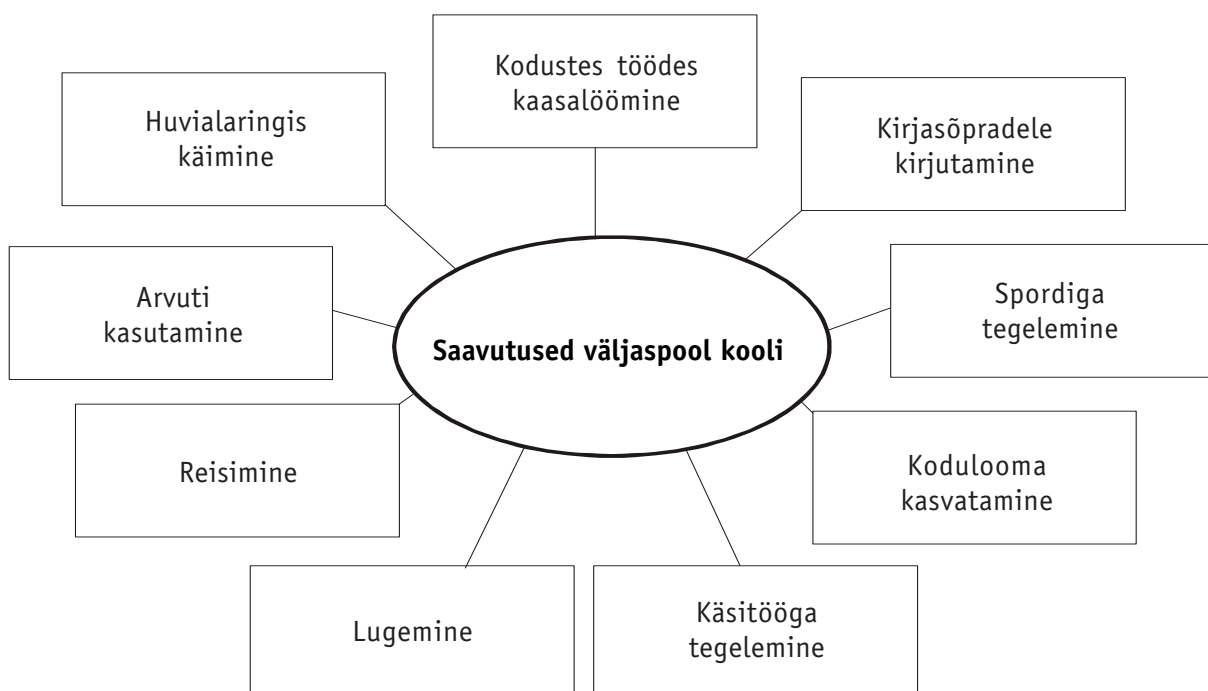
Aeg Töölehe täitmine võtab vähemalt kaks tundi, sest algul tuleb kirjutada mustand ja siis see ka puhtalt vormistada.

MINU EDASISED TEED

Mõttele ka kõikide oma õppimisega mitte seotud saavutuste peale. Siia kuuluvad tegevused koolis, mis ei ole otseselt õppimisega seotud, näiteks kooli meeskonnas mängimine või klubitegevuses osalemine. Samuti kuuluvad siia asjad, mida sa teed väljaspool kooli, näiteks kodus aitamine või huvialadega tegelemine.

Mida sa pead enda kõige tugevamateks külgedeks?

Küsimustele vastamiseks kasuta oma saavutuste logiraamatut ning tee märkmeid. Nüüd võid asuda oma kokkuvõtte kirjutamise juurde, kasutades ettevalmistustöid ning tõendeid oma saavutuste logiraamatust.

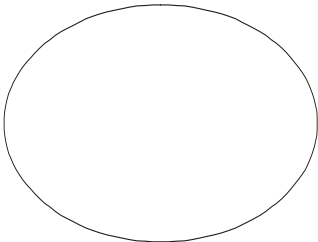

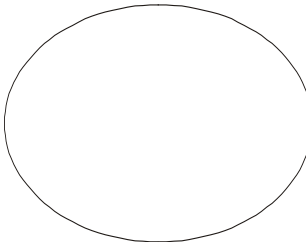
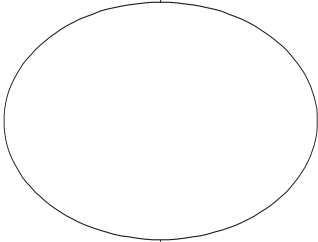
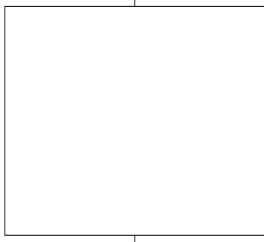
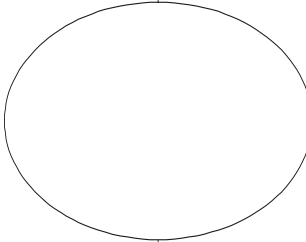
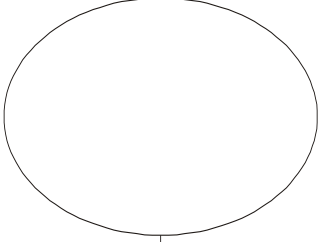
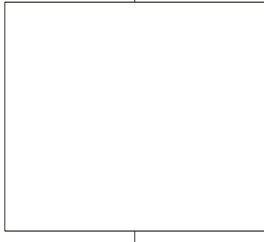
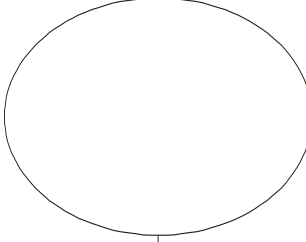
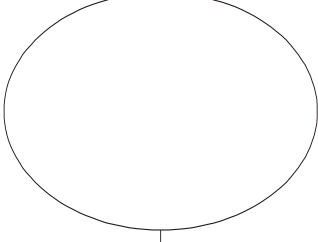

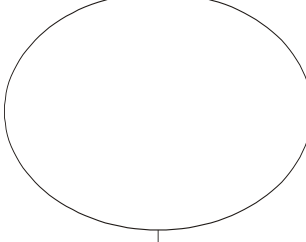
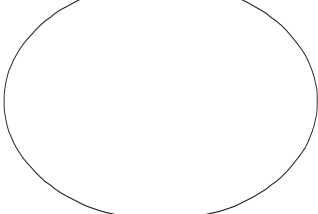

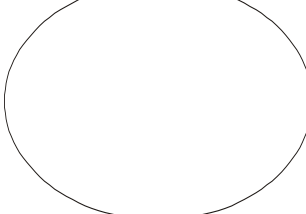
MINU EDASISED TEED

Millised on sinu saavutused, oskused, huvid ja kvalifikatsioon?

Kuidas sa tahad neid edasi arendada, millise tulemuseni soovid jõuda?

Kuidas sa võiksid selleni jõuda?

Allpool on sinu abistamiseks küsimused. Neile vastates saad enda jaoks täita kolm võimalikku arenguvaldkonda kolmes erinevas tulbas. Kui paberist jääb puudu, võta uus leht.

Kus ma praegu olen? Mõttele oma saavutuste, oskuste, huvide ja kvalifikatsioonide peale			
Millised on minu eesmärgid? Mõttele oma lühi- ja pikaajaliste hariduslike, tööiste ja isikliku elu eesmärkide peale			
Mida ma pean tegema selleks, et oma eesmärkideni jõuda?			
Millist abi on mul seejuures vaja? Mõttele, kes võiksid sind nõuannete ja kogemustega aidata			
Milliseid samme peaksin ma praegu astuma, et oma eesmärkideni jõuda?			

Nüüd võta enda väljapakutud ideed aluseks logiraamatusse kokkuvõtte kirjutamisel. Kokkuvõtte pealkiri on „Individuaalne tegevuskava“.

INTERVJUU

Eesmärgid

Tööleht aitab õpilasel intervjuudel aktiivne olla ja küsimusi ennetada, pakkudes ise välja nii oma saavutuste logiraamatus sisalduvat kui ka positiivseid kokkuvõtteid enda kohta. Õpilased saavad paaritööd tehes läbi arutada nädisintervjuud ja mängida rollimängu.

Ettevalmistus

Õpilastel on rollimängu jaoks vaja oma saavutuste logiraamatuid.

Läbiviimine

Lähenemine Selles faasis on rollimäng olulise tähtsusega, et tuua välja kõikvõimalikud positiivsed ja negatiivsed ilmingud intervjuude käigus. Kui tundub, et õpilased ei tule rollimänguga kaasa või ei võta seda tõsiselt, tuleks õpetajal sekkuda ja olla näiteks ise intervjuueeritava rollis, kus mõni õpilane esitab talle küsimusi.

Lisaülesanded

Õpilased võivad klassi ees oma intervjuusid ette kanda.

INTERVJUU

Miks tuleks intervjuuks ettevalmistamisel kasutada oma saavutuste logiraamatut?
Mis võib juhtuda, kui logiraamatu abi ei kasutata?

Arutage paarides, kuidas oleksid õpilased näitena toodud intervjuudes võinud paremini kasutada oma logiraamatuid?
Millistele logiraamatus sisalduvatele kokkuvõtetele oleksid nad võinud viidata?

Nüüd proovige ise paarides intervjuud läbi viia. Üks paariline mängib intervjuueerijat ja teine vastajat. Õpilane, kes on intervjuueeritava rollis, peaks ise püüdma küsitleja tähelepanu sellele juhtida, et tal on kaasas oma saavutuste logiraamat, kust saab palju informatsiooni. Kuidas võiks selline rollimäng sulle kasuks tulla, kui sa kunagi tõelisele intervjuule lähed?

LISA 1 - MINU ISIKLIK KOKKUVÕTE

Näidis: Isiklik kokkuvõte

Nimi.....

Enne Gümnaasiumisse õppima asumist 2001.a. käisin mapõhikoolis, mille lõpetasin heade akadeemiliste tulemustega. Põhikooli viimases klassis sain ka oma esimese tõeliselt vastutusrikka ülesande, kui mind valiti klassivanemaks.

Koolis olen õppinud ajalugu, geograafiat, majanduse algõpetust, kunstõpetust, matemaatikat, keemiat, emakeelt, inglise keelt, näitlemist ja religiooniõpetust. Kõik need ained olid mulle ühtviisi huvitavad ja ma sain häid hindeid. Eriti meeldisid mulle aga majandusõpetus ja kunstõpetus. Kui pidin tegema valiku, millistele ainetele tahan lõpueksamite jaoks pühenduda, selgus kahjuks, et neid polnud üldse eksamiainete hulgas.

Lõpueksami aineteks valisin emakeele ja kirjanduse, matemaatika, füüsika ja inglise keele ning arvutiõpetuse. Neist meeldivad mulle kõige enam arvutiõpetus ja matemaatika. Seda sellepärast, et ma kavatsen pärast keskkooli lõpetamist oma õpinguid jätkata ülikoolis infotehnoloogia erialal. Ka füüsika ja inglise keel pakuvad mulle väga suurt huvi.

Mul on mitmeid töid, mille eest olen saanud väga häid hindeid, näiteks uurimustöö geograafias, mille eest sain maksimumpunktid. Ise pean aga oma kõige paremaks tööks projekti „Õpilasfirma loomine“, mille koostas majanduse algõpetuse ja arvutiõpetuse ainete raames. Seda tööd hinnati kahe viiega, kusjuures töö ise pakkus mulle tegemise ajal suurt rõõmu.

Projekt hõlmas nelja inimest, kelle ülesandeks oli juhtida ja korraldada ettevõtet, mille tegevus toimus kooli ajal. Meie äri edu või läbikukkumine sõltus täielikult meie endi panusest - kui palju me olime valmis pühenduma sellele ettevõtmisele. Selleks, et kindlustada oma äri edukus, pidime tegema põhjalikud taustauuringud ja koostama korraliku tegevuskava. Me viisime isegi läbi turu-uuringu, et saada meile olulist informatsiooni, ja korraldasime reklaamikampaania, et teavitada ülejäänud õpilasi oma olemasolust.

Selle uurimustöö käigus omandasin palju sotsiaalseid oskusi, suhtlemis- ja arvutamisoskust ning arendasin oma arvuti kasutamise oskusi.

Veel üks valdkond, millele olen palju õpiaega kulutanud, on inglise keel. Kuigi võõrkeelte omandamine ei ole minu jaoks väga lihtne, mõistan ma, et Euroopa Liitu astudes on võõrkeeleoskus tulevikus väga oluline töökoha leidmisel.

Gümnaasiumiaja jooksul olen omandanud oskusi keeltes, arvutamises, sotsiaalses suhtlemises, arvutikasutamises ja organiseerimises. Paljud nendest oskustest on otseselt seotud lõpueksamiks valitud ainetega.

Allkiri.....

Kuupäev.....

Isiklik kokkuvõte

1. Selline kokkuvõte võimaldab sul teha ülevaate ja anda lisateavet oma saavutuste kohta ning ühtlasi täpsemalt lahti kirjutada sellised kordaminekud, mis on sinu jaoks eriti olulised.
2. Tihtipeale on kasulik mõne teise inimesega läbi arutada, mida sa tahad oma isiklikku kokkuvõttesse kirjutada. Selliseks inimeseks võib olla näiteks sinu ema või isa, klassijuhataja, karjääriõpetuse õpetaja, maakondliku teavitamis- ja nõustamiskeskuse karjäärinõustaja või keegi sinu sõprade hulgast. Kui tahad sellise kõrvalseisja osavõtu oma kokkuvõtte koostamisel ära märkida, siis võib see inimene samuti oma allkirja lisada.
3. Ei tohiks unustada, et tegemist on eelkõige **sinu** isikliku kokkuvõttega.

LISA 1 - MINU ISIKLIK KOKKUVÕTE

Näidis: Minu muud saavutused ja kogemused

Nimi.....

Olen osalenud paljudes kooli korraldatud ettevõtmistes: mänginud sulgpalli ja tennist ning tegelnud muude spordialadega. Olen esindanud oma kooli ka näiteks kooli puhkpilliorkestris ja ansambelis flööti mängides. Harjutamine toimus peale tunde ja kontserte oli nii oma koolis kui ka teistes esinemispaikades, kaasa arvatud linna peaväljakul.

See tegevus on andnud mulle rahva ees esinemise kogemuse, lisaks sain pillimängija kvalifikatsiooni. Minu õpingute tulemusi tõendavad tunnistused.

Olen saanud ka mitmeid kiitus- ja tänukirju, mis on lisatud juuresolevasse mappi.

10. klassi lõpus valiti mind õpilasmavalitsuse juhiks. See ametikoht eeldas vastutustunnet, kuna tuli täita mitmeid väga erinevaid ülesandeid oma parima äratundmise kohaselt. Näiteks tuli mul tagada õpilaste järelvalve kooli töökodades, et ära hoida võimalikke õnnetusi, mis võivad aset leida, kui juhendajaid pole juures.

Viimaste aastate jooksul olen juurde saanud muusikaoskusi ja -tunnistusi. Olen sooritanud kahe pilli mängimise eksami. Tunnistused on juuresolevas mappis koos teiste, juba varem omandatud tunnistustega. Üks nendest tunnistustest tõendab, et olen läbinud klaveriõppe 6-aastase programmi ja muusikateooria alal saanud ka kiituskirja (91 punkti võimalikust 99st). Muusikateooria töö eeldas organisatsioonilisi, korralduslikke ja funktsionaalseid teadmisi ning kompositsiooni ja muusika tundmist. Seda tunnistust pean väga oluliseks, sest see kinnitab minu teatud kvalifikatsiooni.

Kooliväliselt tegelen üsna aktiivselt erinevate spordialadega nagu näiteks jalgpalli, tennise ja sulgpalliga. Pärast seda, kui ma valisin arvutiõpetuse eksamiaineiks, hakkasin ma arvetiga süvendatult tegelema ja olen nüüdseks omandanud märkimisväärsed oskused. Lisaks nimetatud hobidele meeldib mulle ka lihtsalt sõpradega koos olla või joonistada. Oma isiklikus kokkuvõttes ma juba mainisin, et põhikoolis meeldis mulle kunstiõpetus ja kahjuks polnud seda hiljem võimalik süvendatult õppida. Nii ma siis valisingi selle pigem hobiks.

Allkiri..... Kuupäev.....

Aitas koostada..... amet.....

Muud saavutused ja kogemused

Koolis

1. Selle osa peaksid täitma pärast arutelu sobiva õpetaja või juhendajaga.
2. Kokkuvõte iseloomustab sind sellest küljest, mida sa oled oma koolile andnud puhtpraktiliselt, oma isiklike oskuste kaudu.
3. Siia võid lisada detailseid kirjeldusi oma töökogemusest, tegutsemisest kooli klubis või osalemisest ühiskasulikus töös. Samuti võid kaasata informatsiooni oma sportlike saavutuste kohta.

Väljaspool kooli

4. Selle osa võiksid samuti täita pärast arutelu kas õpetaja, juhendaja, treeneri või tööandjaga.
5. Soovi korral võid lisada ka informatsiooni oma ühiskondlikus korras tehtud vabatahtlikust tööst, heategevusest, klubilistes, sportlikes ja vabaaja- üritustes osalemistest.
6. Edaspidi võid ka tähelepanu juhtida ametlikule koolitusele, mille tegid läbi tööle asumiseks, või konverentsidele ja seminaridele, millel sul on olnud võimalik viibida (ettevõttesisestel või muudel).

Kõikidel juhtudel

7. Oleks soovitatav lisada tõendusmaterjal selle kohta, et oled omandanud põhioskused:
 - suhtlemisoskus
 - arvutikasutamise oskus
 - probleemilahendamise oskus
 - korrektne keelekasutus
 - arvutamisoskus
 - võõrkeeleoskus

LISA 2 - JUHENDAJA KOKKUVÕTE (KOOLISAAVUTUSED)

43

Näidis: Juhendaja kokkuvõte

..... on mitmeski mõttes küps noor inimene. Ta suhtub väga teadlikult oma õpingutesse, kulutades palju vaba aega ja energiat uurimustööde ja muude iseseisvate tööde tegemisele. Tema akadeemilised saavutused on väga head ja kindlasti jätkab ta samal moel suurepärase tulemuste saavutamiseks riigieksamitel.

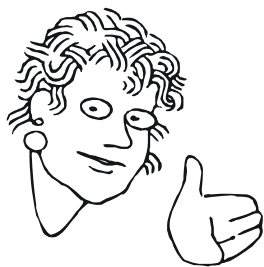
..... on õppinud väga hästi kõikides eksamiainetes. Meie omavaheliste arenguveestluste käigus on mind alati võlunud tema siirus ja objektiivsus oma akadeemilistest tulemustest rääkides. Tal on arenenud kriitikameel ja samas ka konstruktiivne lähenemine oma tulemuste parandamisele. Eriti meeldib talle ette võtta ulatuslikke iseseisvaid uurimistöid ja projekte, kusjuures mõni neist on kujunenud tõeliselt muljetavaldavaks tööks. Tal on väga hea arvutikasutamise oskus.

.....kogemused tööelust olid väga edukad, peegeldades ühtlasi tema valmidust võtta endale vastutus. Tal on ühtviisi kerge suhelda nii oma eakaaslaste kui ka täiskasvanutega.

.....on kaitsnud kooli au mitmes erinevas võistkonnas ja osalenud aktiivselt kooli kanuuklubis. Talle meeldib arendada nii oma arvutiteadmisi kui ka aktiivselt osaleda ühiskondlikus tegevuses ja seltsielus.

Ta on õpilasomavalitsuse juht ja on selles rollis olnud väga heaks eeskujuks noorematele õpilastele, olles samas esinduslik, aga ometi alati teistega arvestav ja hooliv. Tema tundides osalemine ja täpsus on laitmatu.

.....on meeldiv, kaaslaste hulgas populaarne, usaldusväärne ja väga töökas noormees, kes on tulevikus edukas ilmselt mistahes tema poolt valitud alal. Koolist puudumiste arv, sealhulgas tõendiga, on olematu.

LISA 2 - JUHENDAJA KOKKUVÕTE (KOOLISAAVUTUSED)

Näidis: Juhendaja kokkuvõte

Selle aja jooksul, mis ma olen olnud õpetaja, olen ma hakanud temast väga lugu pidama. Ta on kõrge teadlikkusega õpilane, kes pühendub täielikult oma ülesannetele. Ta suhtub õppimisse ja ellu ka laiemas tähenduses tõsiselt ja elujõuliselt. Inimesena tunneb ta uhkust iseenda üle just sellisena, nagu ta on, ja teisi austab ka sellistena, nagu nemad on. Hoolimata oma märkimisväärtetest võimetest ja saavutustest, on ta väga tagasihoidlik, kaldudes kohati isegi oma kordaminekuid alahindama.

Akadeemilised tulemused on tal väga head ja õpingutesse suhtumine kiiduväärt. Riigieksamitel saavutab ta kahtlemata väga häid tulemusi - osaliselt tänu loomupärastele oskustele, kuid kindlasti ka tänu oma sihipärasele ja teadlikule lähenemisele.

Minu jaoks oli meeldivaks kogemuseks külastada teda praktika ajal töökohal, kus oli selgesti näha, et ta tundis end olevat õiges kohas ja tema töökaaslased olid lausa üllatunud tema tegelikust tööpanusest. Töökohalt kaasa antud iseloomustus oli läbinisti positiivne. Praktikal tegi ta oma koolile ja iseendale ainult au.

Ka väljaspool kooli elab ta täisverelist elu, millest rääkides ta on temale iseloomulikul moel väga tagasihoidlik.

Tema osavõtt tundidest ja täpsus on laitmatud. Harva tuleb ette nii usaldusväärseid, teistega arvestavaid ja hoolivaid inimesi. Oma valitud erialal saavutab ta kindlasti väga häid tulemusi, sest ta annab endast kõik selle nimel, et tehtav õnnestuks.

..... on suurepärase inimene, kelle puhul kõik tunded on tasakaalus ja keda seetõttu ka kaaslased just sellisena hindavad. Kui keegi on ära teeninud elult õiglase kohtlemise, siis on see tema!

Koolist puudumisi, seal hulgas põhjusega puudumisi, pole esinenud.